

Deloitte Legal Newsflash

Greenille Private Client Team

Jaarlijkse taks op effectenrekening (bis)

Inleiding

Conform het regeerakkoord zal een nieuwe ‘jaarlijkse taks op effectenrekeningen’ (‘TERbis’) worden ingevoerd in het Wetboek Diverse Rechten en Taksen, als een indirecte belasting. Het betreft een vernieuwde (bis)versie van de eerder door het Grondwettelijke Hof vernietigde taks op de effectenrekeningen. Op 5 januari 2021 werd het [nieuwe wetsontwerp](#) ingediend in de Kamer, na de nodige aanpassingen volgend op de opmerkingen van de Raad van State.

Vraag blijft of de vernieuwde tekst de anti-discriminatietoets zal doorstaan. In tegenstelling tot wat soms in de media geponeerd wordt, is de reikwijdte van deze taks in elk geval niet beperkt tot ‘schatrijke mensen’.

Allereerst overlopen we de basisprincipes van de TERbis, waarna we dieper ingaan op de toepassing op Tak-23 verzekeringen, de combinatie met Kaaimantaks en ten slotte de antimisbruikbepaling.

Toepassingsgebied

Financiële instrumenten op een effectenrekening

Alle financiële instrumenten op de effectenrekening vallen onder het toepassingsgebied van de TERbis, zoals: aandelen, obligaties, beleggingsfondsen, warrants, kasbons, aandelen in beleggingsfondsen en beleggingsvennootschappen, derivaten (index trackers, turbo’s, speeders, vastgoedcertificaten) en ten slotte ook geldmiddelen. Het feit dat (tijdelijke) cash bedragen aangehouden op een effectenrekening eveneens deel uitmaken van de belastbare basis werd, na bemerkingen van de Raad van State

hieromtrent, expliciet toegevoegd aan het wetsontwerp om discussie te vermijden. De cash opbrengst van verkopen die meteen overgeboekt wordt van de effectenrekening naar een zichtrekening, is bijgevolg niet begrepen in de belastbare basis.

Belastingplichtige

Het is een jaarlijkse belasting op de effectenrekening zelf (cf. abonnementstaks), niet op de titularis ervan, ongeacht of het een natuurlijke persoon dan wel vennootschap of rechtspersoon is. Zelfs gemeentebesturen, OCMW's, vakbonden etc. vallen eronder.

Indien de titularis een Belgisch inwoner is, kan de TERbis zowel van toepassing zijn op diens effectenrekeningen aangehouden in België als in het buitenland. Wat niet-inwoners betreft, worden enkel effectenrekeningen aangehouden in België geïsoleerd ten gevolge van het territorialiteitsbeginsel. Let wel, wanneer er een dubbelbelastingverdrag ('DBV') van toepassing is tussen België en de woonstaat van de niet-inwoner, dat naast directe belastingen eveneens vermogensbelastingen vat, kan de heffingsbevoegdheid toch toekomen aan de woonstaat. Dit is bijvoorbeeld het geval voor het DBV afgesloten met Nederland en met Luxemburg.

U merkt, het toepassingsgebied van de nieuwe TERbis is veel uitgebreider dan de oude, vernietigde TER. Om de impact van de TERbis enigszins in te perken voor de financiële sector, wordt voorzien in een vrijstelling voor bepaalde rechtspersonen waarvan het aanhouden van effectenrekeningen hun kerntaak is : effectenrekeningen die uitsluitend voor eigen rekening worden aangehouden door bepaalde financiële ondernemingen (kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen, beleggingsondernemingen, beursvennootschappen, pensioeninstellingen en instellingen voor collectieve belegging). Deze vrijstelling geldt eveneens tussen voornoemde kwalificerende instellingen onderling.

De wetgever heeft hierbij oog gehad voor de financiële praktijk, waarbij vaak gewerkt wordt met een cascade van effectenrekeningen en het daaraan gekoppelde risico van dubbele heffing. Wij vrezen echter dat niet elke 'dubbele heffing' van de nieuwe TERbis hiermee opgelost zal zijn in de praktijk.

Zijn dus wel belastingplichtigen:

- Belgische vennootschappen die (hun overtollige) liquiditeiten in bedrijven investeren via effectenrekeningen;
- effectenrekeningen aangehouden door juridische constructies geïsoleerd door Kaaimantaks (zie hierna);
- Belgische effectenrekeningen aangehouden door een buitenlandse natuurlijke persoon of rechtspersoon, tenzij een dubbelbelastingverdrag tussen België en die woonstaat anders voorziet;
- effectenrekeningen gelinkt aan (Belgische) tak 23 levensverzekeringen (zie hierna);
- effectenrekeningen met meerdere titularissen of opgesplitst vruchtgebruik-bloze eigendom (vermits effectenrekeningen zelf belast worden – de aangifteplicht is overigens een ander (heikel) punt, zie verder).

Tarief, drempel & berekeningsbasis

Het tarief bedraagt 0,15% op rekeningen van meer dan 1.000.000 EUR. Het tarief wordt dan berekend op het geheel. In een 'overgangssituatie' bedraagt het tarief echter 10% van het verschil tussen de belastbare basis (de waarde van de effectenrekening dus, in gevallen waar ze 'flirt' met de drempelwaarde) en 1 miljoen EUR.

Anders zou op een effectenrekening van 1.000.000 EUR geen taks verschuldigd zijn, terwijl een effectenrekening van 1.000.001 EUR zou worden belast met 1.500 EUR, waardoor de waarde zou dalen tot 998.501 EUR (vandaar de beperking tot 0,1 EUR).

Aangezien de rekeningen worden belast en niet de personen, blijven drie rekeningen van 400.000 EUR onbelast (maar let op voor de antimisbruikbepaling, zie verder).

De berekeningswijze blijft dezelfde als onder de oude TER: het gemiddelde van de tegoeden op basis van maximum vier referentie-tijdstippen (per kwartaal).

Belastingplichtigen worden dus anders behandeld naargelang de rekening al dan niet boven die drempel uitstijgt. De regering verantwoordde in de eerdere ontwerpversie het onderscheid, door te stellen dat er beneden deze drempel andere beleggingsmogelijkheden bestaan die vrijgesteld zijn van de taks (bijvoorbeeld investeringen in vastgoed), terwijl men boven deze drempel weinig alternatieve beleggingsmogelijkheden zou hebben (dan een effectenrekening), waardoor er geen ontwikkelingsmogelijkheden zouden zijn. De Raad van State achtte deze motivering echter onvoldoende en onduidelijk.

In de aangepaste ontwerptekst heeft de regering dan met aandacht gepoogd om bovenstaande motivering beter te onderbouwen.

Inning

Voor effectenrekeningen geopend bij een Belgische financiële tussenpersoon is deze laatste verantwoordelijk voor de inhouding, de aangifte én de betaling van de taks voor rekening van de titularis van de effectenrekening.

Voor effectenrekeningen aangehouden in het buitenland zal ofwel de belastingplichtige zelf moeten instaan voor de aangifte en betaling van de taks, ofwel zal de buitenlandse financiële tussenpersoon de fiscale verplichtingen op zich nemen voor rekening van de belastingplichtige als mandataris (bij bijzonder mandaat). Nog een andere mogelijkheid is dat de buitenlandse financiële tussenpersoon vrijwillig een erkende aansprakelijke vertegenwoordiger in België aanstelt. In dat geval is de tussenpersoon gehouden aan alle verplichtingen waaraan een Belgische tussenpersoon gehouden is. Bij de oude TER bestond deze mogelijkheid ook maar uit de praktijk blijkt dat hiervan amper gebruik werd gemaakt door de buitenlandse financiële tussenpersonen.

In de veronderstelling dat een effectenrekening wordt aangehouden door meerdere titularissen, zijn zij elk hoofdelijk gehouden tot aangifte en betaling van de taks. Hierbij kan elke titularis de aangifte indienen voor alle titularissen.

Doordat enkel Belgische tussenpersonen verplicht worden tot bevrijdende inhouding, houdt dit in dat het minder voordelig is om beroep te doen op een buitenlandse tussenpersoon – wat mogelijks een verschil in behandeling zou kunnen uitmaken. Wij menen evenwel dat de kans op vernietiging door het Grondwettelijk Hof eerder klein is. De regering verwijst in haar Memorie van Toelichting naar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof over een vergelijkbare regeling inzake beurstaks om te stellen dat er geen schending is van EU vrijheden op dit punt.

Termijn en mogelijke sancties

De taks is verschuldigd op de 20ste dag van de derde maand volgend op het einde van de referentieperiode. Dat einde valt op 30 september, waardoor de belasting verschuldigd is op 20 december. Indien de titularis van de

effectenrekening zelf instaat voor de aangifte en betaling, dan dient de aangifte te gebeuren ten laatste op het moment van indienen van de (elektronische) aangifte personenbelasting door particulieren (niet het latere moment voor mandatarissen) en valt de betalingsdeadline op 31 augustus van het jaar volgend op de referentieperiode.

Bij niet of laattijdige aangiftes en/of betaling van de TERbis kunnen de administratieve boetes gaan van 10% tot 200%, waartoe elke titularis hoofdelijk gehouden is. Moratoire interesten zijn automatisch verschuldigd.

Juridische constructies - Kaaimantaks

Ook een Belgische en/of buitenlandse effectenrekening van meer dan 1 miljoen EUR die een 'oprichter' van een buitenlandse 'juridische constructie' in de zin van de Kaaimantaks aanhoudt, is belastbaar. Zo neutraliseert men de voordelen die een laagbelaste constructie zou opleveren voor een Belgisch inwoner (nl. geen effectentaks), zoals al wordt gedaan in de personenbelasting via de Kaaimantaks die (deels) ook een doorkijkbelasting is.

Het is dus niet omdat een effectenrekening wordt aangehouden door een buitenlandse juridische constructie (zoals bijvoorbeeld een Curaçao BV) dat deze buiten het toepassingsgebied van de TERbis valt. Zoals hierboven reeds aangehaald zal de effectenrekening van een buitenlandse juridische constructie, aangehouden door een Belgische oprichter, voorwerp zijn van de TERbis (indien boven 1 miljoen EUR).

Tak 23 verzekeringsproducten

Volgens de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp vallen effectenportefeuilles die worden aangehouden door de verzekeringsinstellingen in het kader van een tak 23 verzekering, onder de toepassing van de TERbis. Effectenportefeuilles aangehouden door een verzekeringsinstelling in het kader van een tak 23 verzekering zouden volgens de Memorie een volledig substituut uitmaken voor een direct aangehouden effectenrekening.

De TERbis is aldus van toepassing op de collectieve effectenrekening van de Belgische verzekeringsmaatschappij - die zelf praktisch gezien steeds de drempel van 1 miljoen zal overschrijden, waardoor ook individuele verzekeringscontracten ver onder 1 miljoen (zij het dan indirect) kunnen getroffen worden door de TERbis, namelijk wanneer de verzekeringsmaatschappij deze kost economisch doorrekent.

Dit aspect lijkt een bron van discriminatie te kunnen zijn en in elk geval niet maatschappelijk gewenst vanuit het standpunt van een belegger.

Antimisbruik

De bewoording van de algemene antimisbruikbepaling (GAAR) uit art. 344, §1 WIB92 wordt quasi letterlijk hernomen in het WDRT. De belastingplichtige zal dus andere doelstellingen moeten aantonen dan louter fiscale.

Zodoende krijgt het WDRT in zijn geheel een GAAR, dewelke niet enkel van toepassing is op de nieuwe TERbis maar eveneens toegepast kan worden op misbruiksituaties inzake alle andere rechten en taksen die zijn opgenomen in het WDRT (zoals de taks op de beursverrichtingen ('TOB') en de jaarlijkse taks op de verzekeringsverrichtingen ('verzekeringstaks')). Dit wordt verduidelijkt in het nieuwe wetsontwerp met enkele bijkomende voorbeelden die specifiek zijn toegespitst op de TOB en verzekeringstaks.

Specifiek voor de TERbis heeft deze antimisbruikbepaling terugwerkende kracht tot de datum waarop voor het eerst in de media over de taks werd bericht. Deze datum is 30 oktober 2020 en werd door een bericht in het Belgisch staatsblad bepaald.

Hoewel er dus geen specifieke antimisbruikbepaling wordt voorzien, viseert men in de Memorie van Toelichting wel gedetailleerd enkele bijzondere situaties, die geacht worden misbruik uit te maken indien gepleegd met het oogmerk om de effectentaks te vermijden, door te vermijden dat de totale waarde van de effecten op één rekening minder bedraagt dan 1.000.000 EUR :

- 1° effectenrekeningen splitsen over dezelfde of verscheidene financiële instellingen ;
- 2° verschillende effectenrekeningen openen en de effecten spreiden tussen de rekeningen;
- 3° de omzetting van aandelen, obligaties en andere belastbare financiële instrumenten in effecten op naam;
- 4° het onderbrengen van een effectenrekening in een buitenlandse rechtspersoon die de effecten vervolgens overplaatst naar een buitenlandse effectenrekening;
- 5° het onderbrengen van een aan de taks onderworpen effectenrekening in een fonds waarvan de deelbewijzen op naam worden geplaatst;
- 6° de overplaatsing van een effectenrekening of van een bestaande Tak 23-verzekeringsovereenkomst naar een buitenlandse Tak 23-verzekeringsovereenkomst;
- 7° de overplaatsing van een effectenrekening naar het buitenland;
- 8° alle effecten verkopen of transfereren om nulwaarden te creëren op referentietijdstippen teneinde de belastbare basis te verminderen.

In bovenvermelde situaties is er volgens de regering sprake van een weerlegbaar vermoeden van belastingontwijking dat strijdig is met de doelstelling van de bepalingen van het wetsontwerp, en mag de Administratie er redelijkerwijs van uitgaan dat er sprake is van fiscaal misbruik. Gezien het vermoeden weerlegbaar is heeft de belastingschuldige steeds de mogelijkheid om het tegendeel te bewijzen.

Zo zou 'bewezen en ernstige risicospreiding' een aanvaardbaar niet-fiscaal motief kunnen zijn om verschillende effectenrekeningen aan te houden bij meerdere financiële tussenpersonen.

Het aangepaste wetsontwerp omvat echter ook een *onweerlegbaar vermoeden* van misbruik. Hieruit volgt dat de volgende verrichtingen geacht worden niet tegenstelbaar te zijn aan de belastingadministratie wanneer zij vanaf 30 oktober 2020 werden uitgevoerd (rekening houden met de terugwerkende kracht):

1. het splitsen van een effectenrekening in meerdere effectenrekeningen aangehouden bij dezelfde tussenpersoon;
2. de omzetting van belastbare financiële instrumenten aangehouden op een effectenrekening naar financiële instrumenten op naam.

Wat betreft het tweede onweerlegbare vermoeden, wordt niet aanvaard dat de belastbare waarde van de effectenrekening daalt onder het drempelbedrag van 1 miljoen EUR door de omzetting van belastbare financiële instrumenten in niet belastbare financiële instrumenten (vanaf 30 oktober 2020). De omzetting in een 'alternatieve belegging' die geen financieel instrument is, bijvoorbeeld een belegging in vastgoed, wordt wel aanvaard.

Op basis van de Memorie van Toelichting kan men zich afvragen welke 'alternatieve beleggingsvormen' wel of niet onder het toepassingsgebied van de GAAR vallen. Zoals gezegd, wordt aanvaard dat het afhaken van goederen

van een effectenrekening met het oog op vastgoedinvesteringen geen misbruik vormt, hoewel de omzetting van aandelen, obligaties en andere belastbare financiële instrumenten op naam als voorbeeld wordt gegeven van een situatie die juist wel als misbruik zou kunnen worden beschouwd. In beide gevallen gaat het nochtans om 'alternatieve beleggingsvormen'.

Verder vermeldt de Memorie van Toelichting als volgt:

“Voor zover dit nog niet zou mogen blijken uit het voorgaande, wordt volledigheidshalve opgemerkt dat de voormelde top down-analyse voor de toepassing van de antimisbruikbepaling – de belastbare waarde van een effectenrekening wordt vermindert om de geheven taks te verminderen of zelfs te vermijden – ook geldt bij bottom up-situaties – de belastbare waarde van een effectenrekening wordt niet verder verhoogd om de geheven taks niet te laten toenemen.”

Dit houdt in dat indien een belastingplichtige beursgenoteerde aandelen bezit op een effectenrekening van 1,5 miljoen EUR en vervolgens extra aandelen koopt waarbij hij kiest voor effecten op naam, de antimisbruikbepaling in werking treedt. Hetzelfde gebeurt als dezelfde belegger de extra aandelen parkeert op een nieuwe rekening om te voorkomen dat de waarde van de eerste rekening stijgt.

Het is duidelijk dat de antimisbruikbepaling (te?) verregaand is. De Belgische financiële sector (en de verzekeringssector) krijgt hierdoor een concurrentieel nadeel ten opzichte van onze buurlanden.

Timing

Het voorontwerp werd in tweede lezing goedgekeurd door de Ministerraad op 18 december 2020. Momenteel is het wetsontwerp ingediend in de Kamer ([De Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers \(dekamer.be\)](https://www.dekamer.be)). Het is de bedoeling om spoedig over te gaan tot stemmen, zodat de eerste nieuwe referentieperiode aanvangt tijdens het eerste kwartaal van 2021.

Conclusie

Hoewel de vernieuwde TER initieel door de regering werd aangekondigd als een 'solidariteitstaks' of 'sterkeschoudertaks', blijkt uit bovenstaande dat ook wie met minder dan 1 miljoen EUR investeert, getroffen kan worden door deze vermogensbelasting.

De vraag rijst (op meerde punten) of deze TERbis een grondwettelijkheidstoets zou doorstaan. Al blijkt uit mediaberichten dat zelfs wanneer de TERbis net zoals diens voorganger zou worden vernietigd door het Grondwettelijk Hof, men nadenkt over een progressieve versie van de TER.

Contacts

Greenille Private Client Team, Tel: + 32 2 738 06 50, Email: greenille@deloitte.com

As a top legal practice in Belgium, Deloitte Legal - *Lawyers* is a full service business law firm, highly recommended by the most authoritative legal guides. Deloitte Legal - *Lawyers* is based in Zaventem, Watermael-Boitsfort, Antwerp, Ghent and Kortrijk. It consists of close to 150 highly qualified Bar-admitted lawyers. Deloitte Legal - *Lawyers* offers expert advice in the fields of banking & finance, commercial, corporate/M&A, employment, IT/IP, public/administrative, insolvency and reorganisations, real estate, EU law, tax law, tax & legal services for high-net-worth families & individuals (Greenille Private Client) and dispute resolution. Whenever required to ensure a seamless and comprehensive high-quality service, Deloitte Legal - *Lawyers* collaborates closely with other professions (e.g. tax, financial advisory, accountancy, consulting), and with a select group of law firms all over the world.

Deloitte Legal - *Lawyers* provides thorough and practical solutions tailored to the needs of clients ranging from multinational companies, national large and medium-sized enterprises, financial institutions, government bodies to private clients.

More information: www.deloittelegal.be

© 2021, Deloitte Legal – *Lawyers* - The content and layout of this communication are the copyright of Deloitte Legal – *Lawyers* or its contributors, and are protected under copyright and other relevant and intellectual property rights laws and regulations. No reproduction in any form or through any medium is allowed without the explicit consent of Deloitte Legal – *Lawyers* or its contributors.

[Subscribe](#) | [Unsubscribe](#)